

Marian Pušavec

Kralj in angel

V sobi so bili oboki in ravni stropi. Med njimi skrite majhne oči, ki gledajo. Ves čas samo vame. Moje oči. Žaluzije iz zelenega platna so bile spuščene. Z igro s prsti sem skušal pridobivati hitrost, s katero bi ukanil misli. Jih prehitel. Kimal sem, kadar sem razpoznal svoj tok. Kadar je njihov tok tok tok zadel v moj tok tok tok. Vrata v sobo so bila ves čas priprta, vežne duri pa zaklenjene. Prve tri črke enake pri obeh imenih. Potem pri mojem dve manjkajoči v zaporedju abecede, ko kot četrta črka nastopi njegova. Moja predzadnja pomeni vrnitev k začetku, kot preverjanje oči, ki gledajo. Zadnji dve sta spet iz niza abecede v zaporedju. Najprej moja, potem njegova. No, zdaj se pa že prepoznamo.

Vsa imena mojih prijateljev so bila vedno vsakdanja. Vsa imena mojih žensk so nenavadna, s svojim zvenom in vsebino v času. V Benetkah je obstajala dilema med Piazzo San Marco in Ponte di Rialto. Če bi ostal na trgu, bi mogoče naletel na žensko svojega življenja. Na mostu so me ob določeni uri čakali prijatelji. Odločitev je bila zares težka. Nisem imel prave izbire. Ko bi bil izbral most, bi ostal brez ženske in ohranil prijatelje. V nasprotnem primeru bi ostal sam. Zato sem začel razmišljati o drugačnih rečeh. O poeziji, na primer. O tem, kako se sestavljajo besede v niz, v ogrlico, kjer je začetek obenem zadnji glas pesmi. Nekakšen princip sonetnega venca v malem. Vendar s to predpostavko, da sem v resnici v rdečem renaultu štiri spoznal tako Lauro iz Firenc. Ampak to je bilo že zdavnaj pozneje.

V beli sobi je bila pogrnjena majhna mizica. Ob steni je s šestdesetimi watti svetila namizna svetilka. Okoli smo sedeli trije kralji. Gašper, Miha in Boltežar. Trije osamljenci. Eden je bil že v stanovanju. Drugi je prišel, ko je tam pričakoval že tretjega, in prvi je čakal tretjega. Med nami črna Marija. Povsod po zemlji pa Kristus, ki je že shodil. Če bi bil on Kristus, bi se dal vedno znova križati. Ki je za nas križan bil.

Medtem ko so izročali darila, so temnopolti sužnji za povodce držali rezgetajoče utrujene kamele. Poglej, kamorkoli seže moj pogled, bo rasla pšenica, je rekel Miha. Ob poti na jug, kjer sem doma, bo tekla velika reka, je dejal Gašper, in vanjo se bojo stekale vse majhne reke, ki jih bojo napajali vaški potoki. Ob rekah in potokih se bojo igrali otroci, in ko bojo odrasli, bojo sejali po poljih in pobirali z njih sadove svojega truda, je dodal Boltežar. Mi smo trije kralji, so rekli vsi v en glas.

Tedaj naenkrat niso bile več samo oči. Na drugi strani so se prikazala majhna usta, usteca. Namazana v črno-zeleno-vijoličnih odtenkih. Stisnjena. Vabljava v po-

ljub kakor vsaka ženska usta. Moral sem uporabiti svoj širokokotni objektiv, da sem jih objel skupaj z očmi, ki pomežiknejo, kadar predolgo zreš vanje.

Mi. Čakamo kakor v pesmi kraškega pianista iz dvajsetih let tega veka. Imamo vez z brodolomci na oceanih. Na nas svetijo enake zvezde z isto močjo in lenobo. Bela soba, beli azil.

Tok tok tok. Od spodaj ali od zgoraj. Miha nekaj zarobanti, kako da si nas upajo motiti na tako nedeljsko popoldne ob kavi in prijateljskem pomenkovanju, ob izmenjavanju daril in drobnih besednih nežnostih. Ko nas je vendar sama prisrčnost.

Tok tok tok. Samo angeli in duhovi vstopajo skozi zaprta vrata in skozi stene, ne da bi se poškodovali. Dober dan. Stal je med nami. Čisto gol. Pravzaprav čisto gola. Prepoznali smo jo po krilih. Bila je še mlad angel. (To je čudno, saj smo bili globoko v zimi, in če smo hoteli priti na obisk, smo morali izdolbsti globoke in dolge tunele od naših hiš in utrditi ozke gazi v snegu.) Ali kdo potrebuje angela, je vprašala. Spogledali smo se. Mi smo vendar trije kralji. Kdo je že slišal, da kralji potrebujejo angele. Marija med nami se je samo smehljala. Tako blaženo kot takrat, ko je spočela svojega križanca. Priznam, da sem enkrat že slišal za Marijo in angele, ampak o treh kraljih in angelu pa še nikoli. Zato sem vznemirjen čakal, kaj bo. Oči, ki gledajo, so uzirale samo dim cigaret in neme kraljevske profile. V zraku je bilo svečano. Pričakujoče. Mirno in tiho. Potem je angel odšla v kuhinjo. Gledal sem ga skozi stekleno steno, kako gleda skozi kuhinjsko okno.

Zdaj ne vem več čisto zares, vendar se mi zdi, da je hotela Marija izrabit našo zbežanost in začudenje ter pritegniti pozornost nase. Pričela je pripovedovati, kako včasih navleče škornje, obleče krilo in se namaže, da je videti kot, olala, prava pička, in pleše v svoji veliki sobi. Že tako vedno govori, da v njej vidi plesati neko osebo. Meni se zdi, da bi ta oseba lahko bila samo angel. Pravzaprav samo moj angel. Pravzaprav. Tako je pač, če si na dvoje ali v dveh. Vedno je za teboj tvoja druga oseba. Včasih jo moraš pustiti v nemar. Tudi kraljem nam ni prizanešeno. Zato smo se tako radi napravljali v dvorne norčke in jih preoblačili v naš brokat in hermelin.

Angel je zdaj gledala v nas in se prizanesljivo smehljala. Saj, zanj smo čisto običajni smrtniki, ki so se zbrali po srečnem naključju nedeljsko popoldne v eni od Marijinih soban. Vendar je bila za nami dolga pot, kamele so utrujene pospale, skupaj z njimi njihovi gonjači, ki so se prej napili težkega temnega kraškega vina. Razumel sem naenkrat vso Jožefovo stisko. Tudi svoje temne krvi se nisem več sramoval. V spominu je doživetje kot edina svečava na koncu temnega labirinta. Nekaj nas je držalo skupaj, da nismo odplavali. Vsak po svoje. Angel je stopila bliže k nam in se usedla na blazino. Krila so bila rahlo povešena. V očeh je imela malce razočaran pogled. Moder od globine neba, od koder verjetno prihajajo vsi angeli. Prižgal si je cigareto. Prvo, odkar smo ga ugledali. Marija je že končala svojo pripoved in tiho zrla predse. Samo še krompir v oblicah, pa bi postali slika Pri nas doma.

Že ves čas je druga oseba v meni iskala neko formulacijo, s katero sem hotel pojasniti neprimernost položaja, v katerem smo se znašli skupaj z angelom. Ampak saj nisi samo na dvoje. Si tudi na troje, še več te je. Zato sem se izgubil v preskakovanju sugestij z vseh koncev notranjosti in pričel misliti na samoto. Tam so vse moje osebe kot moji otroci, ki jih lahko vedno peljem scat. Kadar nas je več, me vedno odpeljejo. Sklenil sem na hitro z njimi sporazum o nevmešavanju v svoje notranje zadeve in pil z njimi zdravico. Potem sem se obrnil k ostalima dvema.

Jaz rabim angela, sem jima dejal. Ne zamerita mi, moja popotna tovariša, enaka v veljavi in mogočnosti, moje kraljestvo potrebuje angela, moja kraljevska oseba pa žensko, ki se skriva v podobi tega krilatega bitja. Ogrnil ga bom v kaftan, mu čez lice, nežno in bledično, razgrnil tančico, da ga ne opeče surovo puščavsko sonce, ga posadil na kamelo, ki jo bom osedlal s sedlom iz najfinejšega kozjega usnja, in ga popeljal v svoje prestolno mesto. Ne nazadnje moram razveseliti tudi podanike, ki mi zvesto služijo in ob vsaki nepriliki stojijo ob strani.

Najprej je spregovoril kralj, ki je sedel desno od mene. Že prav, naš dragi prijatelj, le vzemi jo k sebi na sedlo. Ženska je od preroka poslana in je enaka moškemu v vseh posvetnih zadevah. Ljubi jo, obdajaj jo s svilo, če jo bo tvoje kraljestvo premoglo, prinašaj ji darov s svojih potovanj v daljne kraje, razveseljuj jo s petjem in igranjem, pripoveduj ji resnične zgodbe, da te bo spoznala in te bo ljubila, kakor boš ti njo ljubil. Moj blagoslov naj vaju spremlja. Kralj na levi je malo počakal in se posladkal z grozdom, ki je bilo na mizi. Vidita, draga prijatelja, je povzel besedo, v eni sami jagodi tega velikega grozda je skrito trpljenje cele skupnosti. Skupaj z njimi si sladimo življenje in lajšamo bolečino, čeprav je to od preroka prepovedano. Vsaka kupa vina je polna naše krvi. Zato jo izpijmo spoštljivo in z radostjo slavimo srečo, ki nam je dana. Ti pa, dragi moj, ki si našel angela za svoje kraljestvo in svojo osebo, misli nanj vedno s srcem, ki neminljivo bije v tebi od začetka do konca. In pomnoži svoj grozd z bogatim vinogradom, ki ga boš z radostjo in veseljem obdeloval do konca svojih dni. Vsa napetost med nami je popustila. Dvignili smo čaše in nazdravili srečnemu trenutku, da smo se lahko zbrali in pokramljali.

Tudi angel se je smehljala. Ko sem se mu približal, da bi trčila s kristalnima čašama, mi je zašepetala na uho: Jaz nisem ženska. Jaz sem angel. Iz mene boš šele moral narediti žensko. In za to imaš natanko štirideset dni. Šele enainštirideseti dan se boš lahko ljubil z menoj. In ves ta čas bova spala v eni postelji in ti se me ne boš smel dotakniti, čeprav bom gola ležala ob tebi. Zazrl sem se v njeni krili in pokimal. Vedno bom s teboj, moja ljuba angel. Potem sem sedel nazaj na naslonjач.

Ko smo izpraznili čaše, smo se kot eden dvignili. Prebudili smo gonjače kamel, ki so pospali, zlezli v kraljevske plašče in se pričeli poslavljalati. Marija je od nekod prinesla prosojno tančico za angelovo lice. Razgrnil sem ji ga čez obraz, ne da bi se je dotaknil. S kraljema smo se objeli čez ramena. Zunaj je bila že visoka noč, kamele so drgetale od mraza. Odjezdili smo vsak na svojo stran neba. Onadva na jug in zahod, midva z angelom proti severu. Marija je stala ob oknu in z blaženim smehljajem mahala z roko v slovo.

Jezdila sva več dni, preden sva prispela na moje pašnike. Med potjo sem ji pripovedoval, kadar ni spala od utrujenosti, saj je bila kljub vsemu mlad angel, o svoji mladosti in svojih učiteljih. Podaniki so naju pozdravljali, v mestih so se vrstile gostije, zvonovi so bili na vso moč.

Zdaj sva v mojem domu. Angel lebdi nad posteljo in me opazuje, ko zapisujem tele vrstice. Na skrivaj, čeprav menim, da angelu nič ne ostane skrito, včasih pokukam proti koledarju in odštevam dneve, ko se bom lahko zares ljubil z njo. Dneve, ko bova kraljevala skupaj.